

Beslut

---

efter tillsyn av den fristående grundskolan
Al-Maarif tvåspråksskola i
Helsingborgs kommun

Tillsyn i den fristående grundskolan Al-Maarif tvåspråksskola

Fristående förskoleklass.

Fristående grundskola 1–7.

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som huvudmannen för Al-Maarif tvåspråksskola skickat in samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Al-Maarif tvåspråksskola arbetar utifrån verksamhetsidén att alla elever ska ges möjlighet till att lära och utvecklas med utgångspunkt i läroplanens mål. Samtliga elever på skolan har ett annat modersmål än svenska. En stor del av skolans elever har utanför skolan en helt enspråkig miljö, dvs. de möter inte det svenska språket och samhället i sina vardagssituationer.

Alla elever på skolan når inte målen i alla ämnen. I de behörighetsgivande ämnena når 88 procent av eleverna målen i nationella ämnesproven för årskurs 5 (vårterminen 2009) i engelska, 92 procent i matematik och 80 procent i svenska. Dessa resultat är för engelska och matematik i nivå med riksnittet och för svenska något under riksnittet. Skolinspektionen utgår i bedömningen av måluppfyllelsen från att alla elever ska ges möjlighet att nå mål att uppnå i alla ämnen. I bedömningen av kunskapsresultaten i Al-Maarifs tvåspråksskola bör vägas in perspektivet att skolan har ett omfattande och grundläggande arbete med elevernas språkliga och kulturella utveckling. Skolan arbetar aktivt med utökad modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet och såväl rektorn som lärarna lägger stor vikt på att anpassa undervisningen till enskilda elevers skolsituation. Utöver detta ägnas stor kraft att se till att alla elever ges det stöd de har behov av. På detta sätt tar skolan sitt kompensatoriska ansvar för eleverna både på individ- och skolnivå.

Skolans ledningsgrupp är angelägen om att följa arbetet som bedrivs på skolan för att utveckla verksamheten ytterligare. Skolinspektionen ser emellertid i detta arbete en utvecklingspotential när det gäller uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling och

2010-06-18

2 (3)

Dnr 44-2010:1597

då inte minst när det gäller den uppföljning av elevernas skolsituation efter att de lämnat Al Maarif som skolan genomför. Även åtgärdsprogrammen måste utvecklas och tydligare fokusera på skolans ansvar för att eleven ska ges möjlighet att nå minst målen för utbildningen. Skolinspektionen vill även framhäva att de nationellt framtagna målen enligt kursplanerna för år 3 och 5 måste vara tydligt urskiljbara i förhållande till skolans egna skrivningar i de underlag som elever och föräldrar tar del av i samband med till exempel utvecklingssamtal. Detta i perspektivet att det inte ska göras feltolkningar, förvrängningar eller att hela eller delar av mål försvinner i arbetet med de nationella målen.

Nedan redovisas dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Al-Maarif tvåspråksskola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan behöver vidta åtgärder för att ge alla elever förutsättningar att nå målen för utbildningen (9 kap. 2 § skollagen),
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen Åtgärder mot kränkande behandling; 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling),
- Varje elev erbjuds inte ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne (9 kap. 2 § skollagen),
- Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte förordningens krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1–2.

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 2010-10-18.

2010-06-18

3 (3)

Dnr 44-2010:1597

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Per Ingvar de la Motte samt utredare Annika Mullaart Ed.

På Skolinspektionens vägnar

Viveca Serder

Enhetschef

Peter Sääw

Utredare / föredragande

Kopia till

Helsingborgs kommun

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Al-Maarif tvåspråksskola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Helsingborgs kommun under senare delen av vårterminen 2010 och under läsåret 2010/2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Al-Maarif tvåspråksskola den 27 maj, 2010.

Huvudmannen för Al-Maarif tvåspråksskola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Al-Maarif tvåspråksskola, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektorn, ledningsgruppen, ett urval av lärare, elever samt företrädare för huvudmannen. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Helsingborgs kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Helsingborgs stad utövar rätten till insyn i fristående skolor på följande sätt:

- Skolorna uppmanas skicka in sina kvalitetsredovisningar till Skol- och fritidsförvaltningen.
- Uppgifter kring skolornas ekonomi kontrolleras två gånger per år via Justitias branschrapport.
- Fristående skolor deltar i Skol- och fritidsnämndens årliga attitydundersökning.

Rektorn uppger dessutom att representanter för Helsingborgs kommun (Skol- och fritidsförvaltningen) vid två tillfällen har besökt skolan.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Al-Maarif tvåspråksskola.

Skolan	Antal elever
Fristående förskoleklass	43
Fristående grundskola	189

Källa: Skolans verksamhetsredogörelse 2010-05-17.

Skolverket godkänner Al-Maarif tvåspråksskola - *al-maarif* som i ledig översättning från arabiska blir *Kunskap(-ernas skola)* - som fristående grundskola för årskurserna 1–9 genom beslut (dnr 97:2329) den 26 januari 1999. I beslut den 25 november 1999 (dnr 97:2329) beslutar Skolverket att tillståndet ska vara vilande med start senast läsåret 2000/2001. Skolverket godkänner att Al-Maarif tvåspråksskola bedriver förskoleklass i beslut (dnr 1999:2476) den 2 februari 2001. I en uppföljning av beslut efter inspektion beslutar Skolverket (dnr 54-2003:3204) efter begäran av huvudmannen att tillståndet omfattar förskoleklass och årskurserna 1-7. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Skolans och förskoleklassens profil är språklig med svensk-arabisk inriktning.

Skolverket har tidigare gjort tillsyn av Al-Maarif tvåspråksskola. I beslut den 27 december 2001, dnr 54-2001:3288, konstaterade Skolverket att skolan uppfyllde kraven för fortsatt godkännande. Vidare genomförde Skolverket utbildningsinspektion med beslut (dnr 54-2003:3204) den 8 oktober 2004 i vilket det konstateras att undervisning inte bedrivs i årskurs 7–9 samt att skolan inte står öppen för alla barn. Skolverket konstaterar i beslut (dnr 54-2003:3204) den 14 mars 2005 att skolan har vidtagit åtgärder och därmed uppfyller kraven för fortsatt godkännande och därmed har rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. Slutligen genomför Skolverket uppföljning av utbildningsinspektionen i beslut (dnr 54-2006:2984) den 2 maj 2007, i vilket inspektionen avslutas.

Huvudman för skolan är *Skånes Svensk Arabiska förening Al-Maarif skola* vilken är en ideell förening med organisationsnummer 846006-3319.

Verksamheten vid Al-Maarif tvåspråksskola startade läsåret 2000/2001 och omfattar förskoleklass samt årskurserna 1–7. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 232 elever (inklusive förskoleklass). De flesta eleverna är folkbokförda i Helsingborgs kommun, men skolan har även elever från Landskrona kommun. Huvudmannen bedriver även fritidshem i anslutning till skolan samt en förskola belägen på annan adress i Helsingborg.

Skolan har nyligen flyttat till de nuvarande lokalerna som är belägna i området Planteringen strax söder om centrala Helsingborg. Lokalerna – som ligger i anslutning till ett fd bussgarage – är väl anpassade för skolverksamhet. Huvudmannen har rustat upp utemiljön så barnen och eleverna har en fräsch och modern skolgård med möjlighet till lek och bollspel på ett inhägnat område. Huvudmannen har avtal med ett skolkök för att möjliggöra den specialkost som behövs. Huvudmannen har egna bussar för att ge möjlighet för barn och elever att välja skolan utan att tvingas ta hänsyn till skolans läge i förhållande till bostadsorten.

Tillsynsprotokoll för AI-Maarif tvåspråksskola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Avgifter

Rektors beslutsfattande

Huvudmannaskap och tillstånd

Stabilitet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning: Skolan behöver vidta åtgärder för att ge alla elever förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd: 9 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan.

Motivering: Alla elever på skolan når inte målen i alla ämnen. Skolinspektionen utgår i bedömningen av måluppfyllelsen från att alla elever ska ges möjlighet att nå mål att uppnå i alla ämnen. Enligt uppgift från skolan och skolverkets statistik (2009) når 85 procent av eleverna målen för nationella prov år 3 i matematik och 78 procent i svenska. För nationella prov år 5 når 92 procent målen för matematik, 88 procent för engelska och 80 procent för svenska. Delprovet "Läsa, förstå litterär text" nationella provet i svenska drar med endast 64 procent som når målet ner totalresultatet för svenska. Enligt uppgift från huvudmannen är resultatet för detta delprov 86 procent vårterminen 2010. Resultat i matematik ligger något över riksnittet och i paritet med riksnittet för engelska. Enligt rektorn och skolledning ligger resultaten på samma eller något lägre nivå för övriga ämnen. Trots ett medvetet och väl fungerande arbete med språklig utveckling och aktivt arbete med tvåspråkighet där eleverna får utökad modersmålsundervisning och har tillgång till studiehandledning på modersmålet i mycket stor utsträckning i det dagliga arbetet redovisar skolan en andel elever som inte når målen i alla ämnen. I perspektivet av att samtliga elever på skolan har ett annat modersmål än svenska kan arbetssätt och metoder för enskilda elever och för skolan som helhet - trots att alla elever inte når målen för lägst godkänt i alla ämnen - bedömas vara en möjlig väg för att öka måluppfyllelsen. Skolans medvetna inriktning på tvåspråkighet kombinerat med att anpassa undervisningen utifrån individens språkliga och kunskapsmässiga nivå ger goda möjligheter för barn och elever att utvecklas och det är ett fungerande sätt för skolan att ta sitt kompensatoriska ansvar.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning: Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd: 14 a kap. 8 § skollagen; 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling; förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.

Motivering: Skolan har upprättat en likabehandlingsplan utifrån lagstiftningen som gäller från 1 januari 2009. Rektor behöver utveckla skolans likabehandlingsplan så att det förebyggande värdegrundsarbete som utförs på skolan blir en tydligare del av planen mot kränkande behandling. Med elevernas medverkan måste rektor därutöver genomföra en kartläggning utifrån skolans specifika förutsättningar och utifrån resultatet sätta upp mål för verksamheten. Utvärderingen av dessa mål ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning: Varje elev erbjuds inte ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne.

Författningsstöd: 9 kap. 2 § skollagen; 4 kap. 3 a § första stycket första meningen skollagen.

Motivering: I intervjuerna med lärare och skolledning framkommer att lärare inte har tillräckligt underlag för att på ett fullgott sätt bedöma elevernas resultat i hem- och konsumentkunskap i år 5. Rektorn behöver säkerställa att timplan och schema möjliggör att hem- och konsumentkunskap genomförs i en sådan omfattning att eleverna ges möjlighet att nå målen för ämnet samt att läraren med säkerhet kan utvärdera och bedöma elevens resultat i förhållande till målen för ämnet.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning: Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte förordningens krav.

Författningsstöd: 1 a kap. 5 a § förordningen för fristående skolor.

Motivering: I intervjuer med lärare, rektor och ledningsgrupp framkommer att åtgärdsprogram endast upprättas i arabiska (modersmål), engelska, matematik och svenska. För övriga ämnen upprättas inga åtgärdsprogram även om både lärare och skolledning är klara över kopplingen mellan att en elev som har svårigheter att nå målen i de behörighetsgivande ämnena ofta har behov av särskilt stöd och anpassningar även i ett eller flera av de övriga ämnena. Skolinspektionen bedömer att rektorn måste tillse att åtgärdsprogram upprättas i de ämnen där ett behov av särskilt stöd konstaterats.

Åtgärdsprogrammen som Skolinspektionen tagit del av visar att dessa har en ojämn kvalitet och att det finns en tendens att fokus ligger på vad elev och målsman ska göra. Rektorn måste säkerställa att åtgärdsprogrammen upprättas utifrån en gemensam förståelse av hur dessa ska utformas samt att det tydligt framgår vilka skolans åtgärder är

för att eleven ska kunna nå de mål som denne ännu inte klarat av att nå. Detta utifrån att åtgärdsprogrammet tydligt beskriver vilka behov eleven har, vad som är målet, hur läraren och eleven ska arbeta och/eller vilka metoder som ska användas för att nå målet samt hur arbetet ska följas upp och utvärderas.